

2.Галич О. А. Вступ до літературознавства : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Луганськ : вид-во ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. 288 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-372-2-13>

Д. ЛУГОВА

Запорізький національний університет.

ДИНАМІКА ЧОЛОВІЧИХ ІМЕН м. ЗАПОРІЖЖЯ (2021-23 рр.)

Власні імена є неоціненим джерелом для вивчення мови та культури конкретного регіону. Ім'я посідає центральне місце в антропонімній системі мови – це зумовлюється специфікою цих одиниць, а саме виникненням, значенням та вживанням. Іменник може містити цікаву інформацію про становлення цього антропонімного класу конкретного регіону, оскільки імена є відображенням історії народу.

З давніх часів людей цікавили власні назви, їх походження та значення. Оновлення й розширення асортименту чоловічих імен відбувається не тільки через поповнення новими найменнями, але й у наслідок трансформації власних назв. Дослідження динаміки чоловічих імен є одним із найважливіших питань запорізької антропонімії.

Чоловічий іменник м. Запоріжжя є різноманітним, оскільки на його творення впливають різні чинники: соціальні, політичні, які відбувалися і відбуваються протягом 2021-2023 рр. Це й зміни в етнічному складі населення міста Запоріжжя. Співіснування представників багатьох національностей у нашому регіоні, внутрішня міграція населення через війну, не могли не позначитися на системі іменування. Серед уподобань мешканців, крім християнських імен, трапляються також й запозичення.

Склад чоловічого іменника м. Запоріжжя 2021-2023 рр. репрезентований іменами, які походять з різних мов, серед яких

переважають іменування грецького походження: *Артем, Гордій, Дем'ян, Демид, Дмитро, Лев, Макар, Микита, Олександр, Петро, Родіон, Степан, Тимофій, Тихон, Трофим (Трохим)*; латинського: *Аким (Яким), Валентин, Максим, Ренат (Рінат)*; давньоєврейського: *Данило (Даніїл), Єлисей, Єремій (Яремій), Захар (Захарій), Іван, Лука, Михайло (Мікаел), Назарій (Назар), Савелій, Серафим*; тюркського: *Міран*; скандинавського: *Бйорн (Бьорн), Гліб, Ігор*; грузинське: *Рожден*; та слов'янського: *Богдан, Владислав, Вячеслав (В'ячеслав), Демір (Дамір), Добриня, Ростислав, Ярослав*.

Найбільшу перевагу віддають іменам грецького та слов'янського походження.

В іменний репертуар метричної документації Запорізької області потрапляють народно-розмовні варіанти, хоча загальна кількість таких імен невелика, майже відсутні демінутивні форми. Наявність таких імен пояснюється популярністю саме цих варіантів та уподобання серед жителів міста.

Аналіз фактичного матеріалу засвідчив варіювання місцевих чоловічих імен: *Аким – Яким; Вячеслав – В'ячеслав; Дамір – Демір; Даніїл – Данило; Дем'ян – Дементій; Єремій – Яремій; Захарій – Захар; Михайло – Мікаел; Назарій – Назар; Ренат – Рінат; Трофим – Трохим*.

Старовинні та рідковживані чоловічі імена: *Аким, Бйорн, Валентин, Гордій, Демір (Дамір), Дем'ян, Добриня, Єремій, Захарій, Карпо, Лука, Міран, Ренат, Рожден*.

У 2021 році найпоширенішими іменами були чоловічі: *Артем, Владислав, В'ячеслав, Дмитро, Іван, Максим, Олександр, Ярослав*

Рідковживані імена, які надавались дітям при державній реєстрації народження у відділах державної реєстрації актів цивільного стану Запорізької області протягом 2021 року були чоловічі імена: *Валентин, В'ячеслав (Вячеслав), Гордій, Петро, Ростислав, Тихон*

Найпоширенішими іменами, які надавались дітям при державній реєстрації народження у відділах державної реєстрації актів цивільного стану Запорізької області протягом 2022 року були чоловічі імена: *Артем, Данило, Дмитро, Лев, Михайло, Тимофій*.

А рідковживаними були такі імена чоловічі: *Бйорн, Гліб, Гордій, Демір, Ренат*.

Найпоширенішими іменами, які надавались дітям при державній реєстрації народження у відділах державної реєстрації актів цивільного стану Запорізької області протягом 2023 року були чоловічі імена: *Андрій, Артем, Богдан, Валерій, Владислав, Єгор, Іван, Ігор, Костянтин, Максим, Микола, Михайло, Олександр, Олексій, Павло та Юрій*.

А рідковживаним було чоловіче ім'я *Карпо*.

Досліджений антропонімний фонд метричних записів Запорізької області свідчить про можливість утворення варіантів повних особистих імен внаслідок фонетичних, морфологічних або комбінаторних змін, які відбулися в живому розмовному мовою. Однак в офіційній номенклатурі все ще зберігається традиційне написання календарних особистих імен, що свідчить про відокремлення мови ділової писемності: *Аким (Яким), Єремій – Яремій; Захарій – Захар; Маркіян – Марк; Михайло – Мікаел; Трофим – Трохим*.

Чимала кількість у пріоритеті імен-комполітів *Владислав, Вячеслав (В'ячеслав), Ростислав, Ярослав* популярність їх є давньою, як зазначає Г.Півторак зазначає, що «серед найпоширеніших давньоруських жіночих князівських імен були імена на *-слава*» [1, с. 71]. Саме в останні роки популярність цих імен серед мешканців Запоріжжя зростає. Серед антропонімічних уподобань запоріжан можна виокремити слов'янські імена: *Дамір (Демір)* – має два значення: 1. слов'янського походження, утворене з двох частин дієслова «дати» і іменник основи «світ»; *Добриня* – слов'янське чоловіче ім'я, що означає «добрий» у значенні «сильний». Або незвичне для нас ім'я *Бйорн* – імення скандинавського вікінга персонажу теленовел.

Отже, можна побачити тенденцію у називанні мешканців Запоріжжя, так здебільшого використовують давні слов'янські імена, також активно використовуються запозичені. Адже чим довше імена присутні в українській мові, тим більше вони стають звичними для нас.

Крім того, визначено, що виразною особливістю запорізького іменника є варіювання імен, більшість аналізованих онімів – це офіційні імена, однак трапляються й варіанти онімів, які виникають різними шляхами, а саме переключення імен *Аким* замість *Яким*.

Є імена фаворити, які повторюються майже кожного року – чоловічі: *Артем, Владислав, В'ячеслав / Вячеслав, Данило, Іван, Олександр, Максим, Микита, Ярослав*

В антропонімному просторі Запоріжжя простежується оновлення й розширення асортименту імен: *Акім, Гордій, Дем'ян, Єремій, Захарій, Карпо, Родіон, Рожден, Лука, Маркіян, Михайло, Назарій, Серафим, Степан, Трофім.*

Чоловічий іменник Запоріжжя 2021-2023 рр. виявляє відносно стабільність, а у межах зазначеного хронологічного зрізу виокремлено найпоширеніші та рідковживані імена.

Література

1. Півторак Г. П. Власні імена людей у Київській Русі. *Культура слова*. 1982. Вип. 23. С. 69–72.
2. Реєстр актів цивільного стану у Запорізькій області Управління державної реєстрації Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції.
3. Скрипник Л. Г., Дзятківська Н. П. Власні імена людей : словник-довідник / ред. В. М. Русанівський. Київ : Наукова думка, 2005. 334 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-372-2-14>

Д. МАЛИШЕВА, Р. ХРИСТІАНІНОВА
Запорізький національний університет

ЕЛЕМЕНТАРНІ ПРОСТІ ОДНОСКЛАДНІ РЕЧЕННЯ МІНІМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ В ПОЕЗІЇ ЛІНИ КОСТЕНКО

У сучасній граматиці української мови виокремлюють два різновиди елементарних простих речень: 1) речення, формально-синтаксичну структуру яких утворюють лише потрібні з формального погляду члени речення – його предикативний мінімум, тобто головні члени; 2) речення, які, крім головних, містять у своїй структурі другорядні члени речення, визначені семантико-синтаксичною валентністю предиката [1, с. 244]. Перші називають елементарними реченнями мінімальної структури, другі – елементарними реченнями розширеної структури [1, с. 106–107].